СТАНОВИЩЕ

за дисертационния труд

Съвременен танц в Израел - въображение, хореографски методи и артистични практики

за получаване на образователна и научна степен „доктор“

с кандидат Яница Атанасова Шопова

Научно направление 8.4. Театрално и филмово изкуство

Научен ръководител: *проф. д-р Анна Пампулова*

Рецензент: Доц.д-р Татяна Соколова.

Познавам Яница и професионалното и развитие като изпълнител и хореограф. Нейният афинитет към Гага-езикът на Охад Нахарин на движение, и как тя интерпретира телесната интензивност, вътрешното усещане и индивидуалността на изпълнителя, беше мотива да бъде поканена в екипа на преподаватели в специалност Танцов театър в НБУ. Телесното състояние на Атанасова я подтиква да търси движения, които не се основават на прекомерно мускулно напрежение, външен контрол и стремеж към съвършена форма. Вниманието й се премества към отпускането, спонтанността, естественото движение и вътрешното усещане. Тялото започва да се изследва не като форма, която трябва да бъде овладяна, а като източник на импулси, усещания и индивидуални двигателни решения.Всичко това тя умело съчетава във своята изпълнителска, преподавателска и хореографска дейност на българска и международна сцена.

Дисертационният труд „**Съвременен танц в Израел - въображение, хореографски методи и артистични практики**“ се състои от увод, три глави, заключение и използвана литература.

В първа глава ”**Преглед на развитието на съвременната танцова сцена в Израел от началото на XX век до днес”,** Атанасова проследява периода на формирането на съвременната танцова сцена в Израел . Тя стига до фактическия извод че той е резултат от многопластовото взаимодействие между различни културни влияния, миграционни процеси и международни сътрудничество…. този контекст е представен „Немския експресионистичен танц“, който оказва съществено, но не основно влияние върху развитието на танцовата сцена в Израел. Това влияние не се осъществява чрез директно пренасяне на готов сценичен модел, а с помощта на артисти, педагози и хореографи, обучавани в традицията на Рудолф фон Лабан, Курт Йос, Мери Вигман ….Проследено е влиянието на американските модерни техники, които започват да променят посоката на развитие на израелската танцова сцена след 60-те години на XX век. Влиянието на Марта Греъм, Анна Соколов .Направен е изводът, че разгледаните хореографи развиват различни пътища към изграждането на авторски сценичен език. Техните практики очертават многообразната художествена среда, в която индивидуалното движение, вътрешното усещане и самостоятелната телесна идентичност постепенно се утвърждават като важни характеристики.

В този контекст са изведени разсъжденията, че съвременния танц в Израел не се формира като еднопосочно заимстване от Европа и Америка, а като процес на пренасяне, преосмисляне и локално преформулиране. Изхождайки от тази гледна точка, по-късната поява на Гага-език на движение може да бъде разбрана не като изолирано явление, а като резултат от продължителното търсене на собствен телесен и сценичен език в израелския концертен танц.

Атанасова ни представя основни характеристики на движението в избрани произведения на израелски хореографи. Изборът и е свързан с разгръщане на различни проявления на движението в израелската танцова сцена от края на XX век и началото на XXI ве**к.**

Аналитично се разглеждат представленията „Anaphase“ на Охад Нахарин,„Aide-Mémoire“ на Рами Беер, „White Noise“ на Танцова компания „Вертиго“ и „OCD Love“ на Шарон Еял.
Във втора глава **- “Гага – език на движение като хореографска и изпълнителска практика” е** изследван Гага-език на движение, създаден от Охад Нахарин в контекста на неговата работа като хореограф и артистичен директор на Танцова компания „Батчева“. Акцентът е поставен върху разбирането на Гага не като фиксирана танцова техника, а като отворена и развиваща се практика, която насочва вниманието към сетивността, въображението, телесната осъзнатост и индивидуалното отношение към движението.
Изведено е разграничение между Гага като език на движение и традиционното
разбиране за танцова техника. Гага не представлява завършена система от фиксирани позиции, движения или стилови правила, а отворена практика, която се развива чрез непрекъснато изследване на тялото.

В шест подробно разгърнати точки са проследени принципи и методи, както и представяне на Гага-език на движение. Следва изследване на практическото протичане и принципи на работата в Гага-сесии. Във следващата точка Атанасова логично ни представя контекстуални паралели между Гага – език на движение, соматични практики, рилийз техники и танцова медитация - Практиката на Петте ритъма. Обосновава се влиянието на Гага-език на движение върху въображението, движението и артистичното присъствие на изпълнителя. Аналитично и компетентно е разгледана сценичната практика на Охад Нахарин и неговия принос като новатор в съвременния танц не сама в Израел. И накрая на втора глава от дисертацията Атанасова се спира на Гага-език на движение в съвременния танц в България в периода 2021-2026г.
В Трета глава на дисертацията озаглавена “***Лични практически разработки и методология, инспирирана от Гага-език на движение”*,** изпъкват личния опит и творческо вдъхновение на докторанта за избора на тема и личностен практически творчески принос в “Гага-изказ”.

Тук Атанасова представя Гага като основа за личното и артистично търсене. В кратки описания на свои хореографски спектакли ,тя доказва приложението на принципи от Гага-език на движение в репетиционен процес с професионални артисти. След това кандидат -докторанта разглежда своя личен педагогически опит в приложение на принципи, вдъхновени от Гага-език на движение. Представя на нашето внимание личния и опит на работа със студенти и преподаватели в програма “Театър” на НБУ.

В заключение бих казала, че личният практически опит на Атанасова с Гага може да бъде основа за хореографски и педагогически търсения, когато се осмисля като източник на телесно разбиране и вдъхновение, а не като практика, която се преподава или адаптира без необходимата квалификация. Това разграничение позволява да се запази спецификата на Гага и едновременно с това да се анализира влиянието ѝ върху самостоятелната артистична работа.

В дисертационния труд е систематизирана и аналитично проследена връзката
между историческото развитие на съвременния танц в Израел, творчеството на
Охад Нахарин и възникването на езика на движение Гага. Документирано е присъствието на Гага в българския танцов контекст през периода 2021–2026 г.

Като обобщение на изложените в Становището качества на дисертационния труд “ **Съвременен танц в Израел - въображение, хореографски методи и артистични практики танц в Израел “,** отбелязвам, че те отговарят на критериите за успешна защита пред научното жури. Затова предлагам на докторант Яница Шопова Атанасова да бъде присъдена образователната и научна степен „доктор“ в професионално направление: 8.4. Театрално и филмово изкуство.

Гласувам с ДА!

10.10.26г. **Доц.д-р Татяна Соколова:**